

STENOMUSEEN 46

MEDLEMSBLAD FOR STENO MUSEETS VENNER – JUNI 2009

BLOD – i kroppen – i banken – i historien

Mon den forulykkede bil gør indtryk på eleverne fra 7. klasse på Vejlbyskole? (Foto: Hanne Tegllus)

Udstilling på Steno Museet
7. maj til 23. december
2009.

Hver dag sker der voldsomme personskader i forbindelse med trafikulykker. Flere

Bloddonorernes hæderspris 2009 er givet til Steno Museet. Prisoverrækkelsen foretages ved en højtidelighed på museet den 16. juni 2009.

af disse trafikofre kan takke det organiserede beredskab og en akut blodtransfusion for deres overlevelse.

For at opretholde den konstante forsyning af frisk blod er det nødvendigt, at der dagligt i Århus rekrutteres 10 nye bloddonorer.

Steno Museet har valgt at indgå et samarbejde med Bloddonorerne i Århus for at øge opmærksomheden på det fortsatte behov for, at nye

frivillige bloddonorer melder sig i den gode sags tjeneste.

Den gode gerning

Ideen om den "gode gerning" var netop det, der i 1930'erne fik spejderbevægelsen i Danmark til at organisere de tidligste blodtapninger. Den gode og uegennyttige gerning er fortsat Bloddonororganisationernes mantra, og noget, som de fleste bor-

Fortsættes side 10.

STENOMUSEN

udgives af Steno Museets Venner. Bladet udkommer 4 gange årligt. Det sendes til foreningens medlemmer, men kan frit hentes af alle i museets foyer. Stof kan sendes til Steno Museet.

Redaktion:

Knud Erik Sørensen (ansv.)

kes@kes.dk

Aase Roland Jacobsen

aase.jacobsen@si.au.dk

Hanne Teglhus

hanne.teglhus@si.au.dk

Hans Buhl

hans.buhl@si.au.dk

Layout:

Knud Erik Sørensen

Tryk:

Clemenstrykkeriet, Århus.

STENO MUSEET

Danmarks Videnskabshistoriske Museum

C.F. Møllers Allé 2, bygn. 1100
Universitetsparken, 8000 Århus C
Tlf: 8942 3975, Fax: 8942 3995
E-mail: stenomuseet@si.au.dk
Web: www.stenomuseet.dk

Åbningstider: tirsdag-fredag kl. 9-16
lørdag-søndag kl. 11-16
mandag lukket

Nyt fra bestyrelsen

- Efter generalforsamlingen den 31. marts konstituerede den nvalgte bestyrelse sig som vist i boksen til højre.
- Foreningens indmeldelsesfolder kan afhentes i foyeren på museet – men indmeldelse kan også ske direkte til foreningens kasserer, der ligeledes modtager udmeldelser, adresseforandringer, mv. Henvendelse til kassereren kan også ske på mailadressen

Vibeke.Reinhardt@skolekom.dk

Kontingenter 2009

- Personligt, livsvarigt medlemskab . . .2.000 kr.
- Personligt medlemskab, årligt 150 kr.
- Institutionsmedlemskab, årligt mindst 200 kr.
- Ægtepar/samlevende, årligt 225 kr.

Bestyrelsen pr. april 2009

- **Hans Ø. Buhl**, næstformand
Bragesvej 5, 8230 Åbyhøj – 8615 0949.
- **John Frenztz**, suppleant
Blegindvej 24 A, 8362 Hørning – 8692 1843.
- **Bjarning Grøn**, formand
Skovdalen 1, 8800 Viborg – 8667 3281
- **Vibeke Reinhardt**, kasserer
M.C. Holsts Vej 3, 8270 Højbjerg – 8627 4112.
- **Knud Erik Sørensen**, redaktør
Grusdalsvej 30, 8700 Horsens – 7565 6356.
- **Pia Villadsen**, sekretær
Kunnerupvej 102, 8361 Hasselager – 3028 1404

En suppleantpost er vakant.

Sommerferie med fantastiske fortællinger og eksotiske planter

I perioden fra 27. juni til 9. august kan man hver dag kl. 13.00 høre *Sommerfortællinger på Steno Museet*.

Kan planter slå ihjel, og hvad var det for urter, der var i heksens salve, og som gjorde hende i stand til at flyve? Flere af fortællingerne foregår i Steno Museets urtehave med de medicinske urter som udgangspunkt. I museets udstillinger foregår andre fortællinger – og de vil komme vidt omkring.

Har Jorden feber? spørger en af fortællingerne, som tager udgangspunkt i Jordens klima og vores øgede udslip af CO₂. Hvem der fandt på, at der skal være 24 timer i et døgn, får man svar på i fortællingen om solure, vandure og andre tidsmalere.

Tal, stjernebilleder og kranier, knogler og kunstige hofter er omdrejningspunktet i nogle af de andre fortællinger. Emnerne er mangfoldige, og Steno Museet tror, at både børn og voksne, som det har været tilfældet de forrige somre, vil få sig en god oplevelse. Fortællingerne er gratis efter betalt entrebillet. I sommerferien foregår der

også andet på Steno Museet. For de mindre børn er der *Leg med Eksperimenter og Kan du sætte kroppen rigtigt sammen?* I planetariet er der forestillinger om sommerens stjernehimme.

Bemærk ændrede åbningstider i sommerperioden: tirsdag – søndag kl. 10-16.

Et udførligt program kan ses på museets hjemmeside. www.stenomuseet.dk.

Væksthusene

I museets væksthuse i Botanisk Have kan man også få en spændende oplevelse. Her kan man gå på opdagelse mellem eksotiske planter og blomster fra landene omkring Middelhavet, de subtropiske lande og fra den fugtige og varme urskov. Der er åbent mandag-lørdag kl. 13-15 og søndag kl. 11-15.

Susanne Kirkfeldt

Generalforsamlingen i Steno Museets Venner

Tirsdag den 31. marts 2009 blev der afholdt generalforsamling på Steno Museet.

1. Valg af ordstyrer

Knud Erik Sørensen bød velkommen til den årlige generalforsamling og orienterede om, at foreningens formand Bjarning Grøn og næstformand Hans Buhl begge havde måttet melde afbud. Bjarning Grøn havde derfor bedt Knud Erik Sørensen indlede mødet og aflægge formandens beretning for generalforsamlingen.

Knud Erik Sørensen foreslog tidligere museumsdirektør Kurt Møller Pedersen som ordstyrer. Kurt Møller Pedersen blev valgt med akklamation. Han konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indvarslet og gav herefter ordet til Knud Erik Sørensen.

2. Formandens beretning

Det er foreningens formål “at støtte museets virke gennem forskellige aktiviteter i samarbejde med museets medarbejdere”. 2008 har været endnu et godt år for foreningen med et stabilt medlemstal over 300.

Foreningens virke har i det forløbne år manifesteret sig på tre områder:

1. Udgivelse af medlems- og in-

formationsbladet *Stenomusen*.

2. Bogudgivelser.

3. Økonomisk støtte til museet.

Ad 1: *Stenomusen* udkommer fire gange om året i en papirudgave og som pdf-fil på museets hjemmeside. Der er altid rigeligt stof til bladets mange spændende artikler.

Ad 2: En række af foreningens udgivelser er udkommet eller vil senere udkomme i nye oplag. Hver gang en af foreningens bøger er tæt på at være udsolgt, vurderer bestyrelsen, om bogen skal genoptrykkes eller gennemgå en mere omfattende revision.

I anledning af Ole Rømer Observatoriets 100 års jubilæum i 2011 planlægger bestyrelsen at udgive Aksel V. Nielsens bog *Ole Rømer Observatoriets Historie*. Der søges om eksternt økonomisk støtte til dette bogprojekt.

Ud over de forskningsbaserede udgivelser vil bestyrelsen gerne arbejde med publikationer, der retter sig mod undervisning. Dette er blevet endnu mere aktuelt, efter at museet nu indgår i en samlet formidlingsenhed med Ole Rømer Observatoriet og Væksthusene i Botanisk Have.

Ad 3: Der ydes indirekte økonomisk støtte til museet i sammenhæng med foreningens

bogudgivelser, hvor museet får del i overskuddet ved salget.

Endvidere har foreningen tilbudt at yde støtte på 5.000 kr. til udvikling af en ny aktivitetsbog til udvalgte dele af museet, som har særlig interesse i forbindelse med astronomi.

Formandens beretning sluttede med en særlig tak til Knud Erik Sørensen for det store arbejde, som han yder i forbindelse med udgivelse af *Stenomusen* og foreningens bøger, og til Poul Gade for hans store indsats ved arbejdet med foreningens økonomi.

Da der ikke var spørgsmål til formandens beretning, konstaterede Kurt Møller Pedersen, at generalforsamlingen tog beretningen til efterretning.

3. Fremlæggelse af regnskab

Poul Gade uddelte et bilag med foreningens reviderede regnskab for 2008 og et bilag med oversigt over foreningens medlemstal og bogbeholdning.

Poul Gade redegjorde for 2008 regnskabet, som udviste indtægter på 70.166 kr. og udgifter på 59.156 kr. Årets aktiviteter har altså givet et overskud på 11.010 kr. Dette skyldes delvist, at indtægten ved foreningens bogsalg var

særlig stor i 2008, idet fremgangsmåden ved afregningen med museet er ændret. Foreningens største udgifter optræder i forbindelse med udgivelse af *Stenomusen* og ved trykning af de bøger, som foreningen udgiver.

Derefter gennemgik Poul Gade udviklingen i foreningens medlemstal fra 2004 til 2009. Medlemstallet er stabilt på mere end 300.

Poul Gade omtalte til slut foreningens bogbeholdning. Den samlede værdi af de bøger, som befinder sig på foreningens lager, er ca. 140.000 kr.

Der var ingen spørgsmål til regnskabet, og Kurt Møller Pedersen konstaterede, at generalforsamlingen godkendte regnskabet.

4. Kontingent

Bestyrelsen fremlagde forslag om, at kontingentet for 2010 fastsættes til 170 kr. for enkeltmedlemmer, 250 kr. for par, 2.000 kr. for et livsvarigt medlemskab og min. 200 kr. for institutioner.

Der er tale om en mindre kontingentforhøjelse sammenlignet med 2009. Det skal også bemærkes, at kontingentforhøjelsen for et livsvarigt medlemskab straks træder i kraft.

Forslaget blev vedtaget.

5. Orientering om aktiviteter på Steno Museet

Museets konstituerede leder, Bent Lorenzen, orienterede om museets ledelsessituation og de planer, der er for det fremtidige arbejde. Der er efter sammenlægningen med Ole Rømer Observatoriet og Væksthusene i Botanisk Have endnu ikke ansat en direktør for den samlede institution.

Bent Lorenzen beskrev særudstillingen *Det uperfekte barn* som en flot udstilling. Der er endvidere blevet arbejdet på en særudstilling med titlen *Har Jorden feber?* om klimaforskning. Han har dog aflyst denne udstilling, da den indkomne fondsstøtte ikke var tilstrækkelig til at gennemføre den i det oprindeligt ønskede omfang.

Planerne for museets kommende aktiviteter omfatter blandt andet en fornyelse af basisudstillingerne og en mindre udstilling om blod i samarbejde med bloddonorkorpset i Århus.

Endvidere trænger planetariet til vedligeholdelse eller investering i nyt udstyr.

En række af de planlagte fornyelser vil være rettet mod

formidling og tilpasset skolerens behov.

6. Valg af bestyrelsesmedlemmer

På valg var Bjarning Grøn, Poul Gade og Palle Tofthøj Nielsen.

Bjarning Grøn var parat til at modtage genvalg. Han blev valgt.

Poul Gade og Palle Tofthøj Nielsen genopstillede ikke. I stedet for blev Vibeke Reinhardt og Pia Villadsen valgt til foreningens bestyrelse.

7. Valg af bestyrelsessuppleanter

John Frenzt blev genvalgt.

Den anden post som suppleant til bestyrelsen besættes indtil videre ikke.

8. Valg af revisor og revisorsuppleant

Ole Knudsen og Jesper Lützen blev genvalgt som henholdsvis revisor og revisorsuppleant.

9. Eventuelt

Knud Erik Sørensen takkede de afgående bestyrelsesmedlemmer for deres indsats i bestyrelsesarbejdet.

Palle Tofthøj Nielsen

Efter mødet gav Kurt Møller Pedersen og planetarieleder Ole J. Knudsen en interessant gennemgang af nogle af de astronomiske instrumenter i den videnskabshistoriske samling.

Atombomben – og det der fulgte

I øjeblikket kan man på Steno Museet se multimediepræsentationer om atombomben og den kolde krig. De er udviklet af elever på Egå Gymnasium som en del af et større samarbejde.

En del børn og unge oplever museer som støvede og gammeldags. Derfor er det til stadighed vigtigt at lade dem opleve, at museer har noget

at tilbyde dem i deres liv her og nu. Men for at kunne det er det også vigtigt, at museerne er i kontakt med brugerne og lytter til deres ønsker, interesser og fortolkninger af udstillingerne.

interface

Et aktuelt forsøg på at stimulere denne gensidige kontakt er det såkaldte intrface-projekt. Det er et nyt, stort samarbejdsprojekt, som i før-

ste omgang skal omfatte 15 gymnasiale uddannelsessteder og 15 museer i Region Midtjylland. Formålet med projektet er at give eleverne en viden om og indsigt i museumsinstitutionen, som kvalificerer dem til at forholde sig aktivt og kritisk til museerne.

Læs mere om projektet, som er støttet af Region Midt og Kulturarvsstyrelsen, på www.intrface.dk.

I forbindelse med offentliggørelsen af atombombeprojektet var der en lille reception på Steno Museet, hvor nogle af eleverne fra Egå Gymnasium fortalte om deres præsentationer ved atombomben (Foto: Torben Benoni)

Egå Gymnasium

Steno Museets samarbejdspartner i projektet er Egå Gymnasium. Her har nogle klasser arbejdet med verdensbilledets udvikling omkring renæssancen, mens andre har arbejdet tværfagligt med at kontekstualisere og perspektivere den model af Hiroshima-atombomben, som står på Steno Museet.

A-bomben og den kolde krig
 Atombombeprojektet har resulteret i to udstillingselementer, som hen over sommeren kan ses ved atombomben. Det ene er en tavle til "køleskabspoesi", hvor man kan skrive sine egne digte med magnetiske "ordbrikker". Det andet er en skærm med en samling multimediepræsentationer vedr. atombomben og den kolde krig. Eleverne har arbejdet med emnet i forskellige fag, og derfor giver præsentationerne, som vises i uredigeret form, mange forskellige vinkler på den spændende og komplekse historie.

Læring på museet

Eleverne har generelt været glade for projektet, som har understreget, at museet giver nogle særlige læringsmuligheder. De har tydeligvis været inspireret af, at

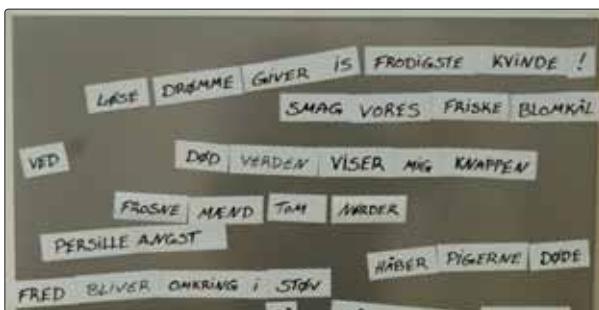
Eleverne fra 1. s på Egå Gymnasium arbejdede bl.a. med køleskabspoesi, hvor man konstruerer digte ud fra sedler med ord. (Foto: Cathrine Illeborg Gad)

det var nogle konkrete genstande på museet, som lå til grund for deres arbejde, og ikke blot nogle fotokopierede kildetekster. De har også følt det både udfordrende og tilfredsstillende, at deres præsentationer skulle vises offentligt på museet. Det har samtidig gjort dem bevidste om, hvor vanskeligt det kan

være at lave kort, fokuseret og alment forståelig museumsformidling.

Museets personale har til gengæld fået yderligere indsigt i, hvordan de unge mennesker oplever udstillingerne, samt nye ideer til, hvordan man kan styrke museets formidling.

Hans Buhl

Hen over sommeren har Steno Museets gæster mulighed for at skabe køleskabspoesi på en tavle ved den udstillede atombombe. (Foto: Torben Benoni)

En uformel snak om blod og biler

Interview med kunstneren Bjørn Kromann-Andersen, som har skabt en installation til udstillingen og iscenesat den trafikskadede bil.

Mary-Ann: Vil du sige lidt om installationen på Steno Museet, blodvæggen, eller hvad man skal kalde den, og den trafikskadede bil. Dine tanker omkring udstillingen?

Bjørn: Det er jo en anden måde at arbejde på, ikke noget man kan skrive sig frem til, mere noget intuitivt, og samtidig var det jo på sin vis en bunden sted- og emnespecifik opgave. Der var det med blodposerne, vi skulle lave noget med. Hvordan kan de formidle et udtryk på en ny og spændende måde. Det måtte vi overveje. Og så skulle hele blodafsnittet jo placeres i sammenhæng med en permanent udstilling.

Blodvæggen omfavner ligesom blodudstillingen og skaber en naturlig skillelinje til den permanente udstilling. Blodudstillingen skulle jo arbejde sammen med den permanente udstilling

og arkitekturen på museet, og samtidig skulle blodvæggen placeres sådan, at man så at sige bliver forklaret ind i rummet.

Mary-Ann: Hvordan var det med blodposerne?

Bjørn: Jo, der skulle bruges 100 blodposer i udstillingen, for det er det antal poser, der bruges hver dag på Skejby Sygehus. Vi tog ud til Jan Jørgensen i Blodbanken, og efter det besøg voksede ideerne. Det var egentligt banalt, noget med, at vi fandt et lysbord, og det var jo smukt, når de blev gennemlyst. Der opstår en anden stofflighed, og farverne træder frem på en anden måde.

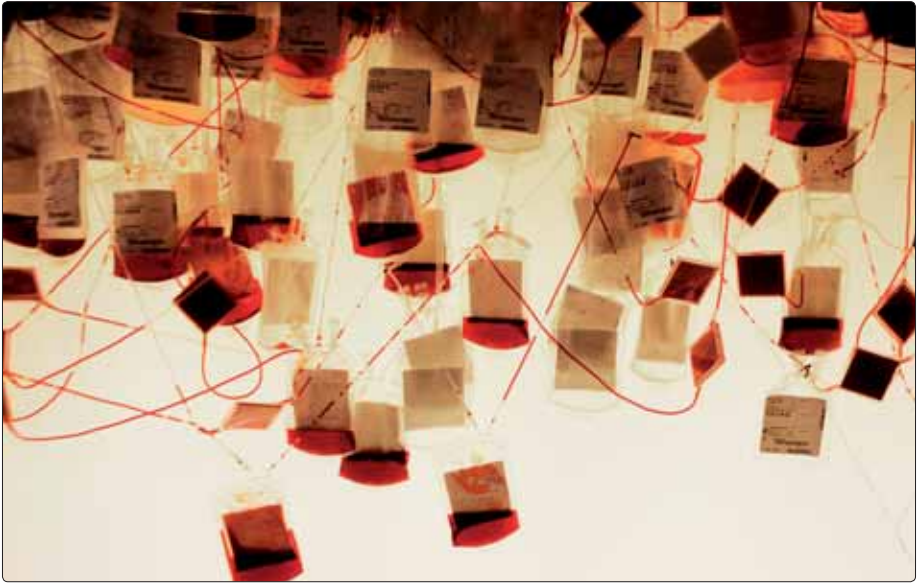
Ideen med en lysvæg på rundt regnet 6 × 2 meter med blodposer med teaterblod opstod efter det besøg. At hænge poserne op på væggen var så en anden proces – som at male på et stort lærred, hvor poserne er penselstrøgene. Der skulle altså skabes en komposition, sådan at blodvæggen kunne fremstå som et stort maleri, der samtidig rummer masser af

detaljer, som kan nærlæses af publikum. Detaljerne er selvfølgelig den enkelte pose, dens form, farve og placering, men også forbindelserne mellem poserne, slangerne og de rektangulære filtre.

Der er jo mange lag, der skal være i orden, når man laver en udstilling. Her var det bl.a. bilen og væggen, farver og takter og genstandene generelt, der skulle arbejde sammen.

Mary-Ann: Og bilen?

Bjørn: Bilen var på sin vis også en bunden opgave, fordi man ved, at der bliver brugt meget donorblod ved bilulykker. Men det skulle være den rigtige bil. Bilen, som står på museet, er den rigtige, også formidlingsmæssigt. Den ene side er jo bil, en pæn bil, den anden side er deformeret, maltrakteret, nærmest ikke bil mere. Denne side minder slet og ret om, hvor galt det kan gå. Bilen er samtidig ikke for meget – den er ikke klam. Hvis f.eks. hele kabinen havde været smadret, så havde det nok været for me-

Udsnit af blodvæggen med blodposer. (Foto: Preben Stentoft)

get. Det er en balance. Igen har det vel med intuition og vurdering at gøre.

Mary-Ann: Hvordan var det som kunstner at arbejde sammen med Steno Museet?

Bjørn: Der var en meget positiv indgangsvinkel hos alle. Jeg vil gerne fremhæve værkstedsfolkene. Jeg kunne ikke have lavet installationen uden dem. De er meget hjælpsomme og arbejdsomme, men det er Hanne og Morten nu også. Alle gik til den – eller hvad man skal

sige. Der var samtidig nogle gemyttelige sammenstød, for som billedkunstner har man jo nogle andre overvejelser end museumsfolk. De er sådan en slags genstandsfetichister. Men det er nu en meget gennemført og flot udstilling både hvad angår tekst, ting og montrer. Susannes layout er rigtig fint, banner, indbydelse, det hele.

Jeg synes, at jeg fik meget frie hænder samtidig med, at det jeg lavede, selvfølgelig skulle relatere sig til sagen, til emnet. Man skal respektere sagen, stedet, de ansatte

og prøve at lægge sit “kunstner-ego” lidt på hylden. Det er jo ikke en kunstudstilling. Man skal gå i dialog med sagen. De var meget lydhøre på museet, og jeg har haft meget at skulle have sagt; der var en fantastisk lyd-hørhed, og jeg har fået rigtig god respons.

Jeg kan godt li’ at arbejde stedspecifikt; kunsten skal jo gå i dialog med omgivelserne, og det mener jeg, at den gør i blodudstillingen.

Mary-Ann Kromann-Andersen

Blod...*Fortsat fra forsiden.*

gere kan bidrage til. Det eneste der kræves er, at man er rask og har lyst til at lade sig tappe for blod et par gange om året.

Bloddonorerne og Steno Museet

Udstillingen *BLOD – i kroppen – i banken – i historien* er museets bidrag til fejringen af den århusianske bloddonororganisationens 75 års jubilæum.

Udstillingen er for størstedelen finansieret af Bloddonororganisationen og er kommet i stand med forhenværende overlæge ved Blodbanken i Århus, Jan Jørgensen, som sparringspartner.

Intet blod i blodudstillingen

I arbejdet med udstillingen har vi overvejet, hvordan man kunne skabe en ramme om et emne, der er så flygtigt og forbundet med så mange følelser, ubehag og associationer som blod.

Ja, hvordan udstiller man egentlig “blod”? Og hvilke historier er vigtige at fortælle?

Der er ikke udstillet en eneste dråbe blod, men em-

net illustreres og symboliseres ved forskellige effekter og genstande, ligesom de valgte historier giver et lille indblik i blodets kulturhistorie og nutidige brug.

Hvordan ser et moderne tappeleje ud, og hvordan behandler man det blod, som netop er afgivet? Hvorfor hedder det Rhesus, og hvornår opdagede man blodtyperne, så det blev ufarligt at modtage blod. Det er nogle af de spørgsmål, der tages op.

Men hvad gør et lille lam i udstillingen, og hvorfor er der vist en motorsav?

I udstillingen er der et tema om de tidligste forsøg med blodtransfusion, bl.a. ved at benytte blod fra dyr til mennesker og ved at bruge mælk som erstatning for blod.

De 5-6 liter blod, et voksent menneske indeholder, symboliseres ved et antal røde mælkekartoner, som står ved foden af et skelet, og her kan man også læse, hvor mange kilometer blodkroppen indeholder.

Der udstilles også et udvalg af de donorgaver, man modtager efter et vist antal tapninger, og det moderne tappeleje fra Skejby Sygehus

viser, hvordan en nutidig donorsituation ser ud.

Hver dag bruges 100 portioner blod i Århus

Hvornår og i hvilke tilfælde er blodtransfusion altafgørende for helbredelse og overlevelse?

Størstedelen af blodforsyningerne benyttes i forbindelse med kræftsygdomme, ved fødsler og ved uheld.

Kunstneren Bjørn Kromann-Andersen har skabt en installation komponeret over de 100 portioner blod, der udgør det daglige behov i Århus. Blodposerne – med teaterblod – er ophængt på en lysvæg.

I Danmark er der blod nok til at dække behovet, men kun hvis der dagligt tilgår friske forsyninger.

De livsfarlige fødsler

I mange U-lande er der ikke nær blod nok til at dække behovet. I disse lande dør derfor omkring en halv million kvinder hvert år af blodtab i forbindelse med fødsler.

Med moderne operationsmetoder og nye rationelle former for udnyttelse af blod kan den samme mængde komme langt flere til nytte end tidligere – men i enkelte tilfælde

En krammer til "Bloddråbemanden". I forbindelse med åbningen af udstillingen den 7. maj havde museet lånt Bloddonororganisationens "bloddråbemand". Netop denne dag afvikledes også den store kapsejls om "Det gyldne bækken" på søen i Universitetsparken. "Bloddråbemanden" benyttede derfor lejligheden til at udbrede kendskabet til udstillingen og til Bloddonorsagen for de mange studerende, der var mødt op.

(Foto: Anders Stie Tommerup)

er det mængden af blodforsyning, der er det afgørende. Således symboliserer en lyserrød kjole et lykkeligt tilfælde, hvor 60 portioner blod udgjorde forskellen mellem liv og død, hvorimod motorsaven illustrerer det uheld, hvor hjælpen ikke nåede frem.

Derfor den forulykkede bil
Udstillingens målgruppe er unge mennesker, især de man-

ge studerende, der dagligt færdes på universitetsområdet. For at skabe opmærksomhed om påtrængende emner kan det være nødvendigt at tage dramatiske midler i brug. Museet ønsker at vise, hvordan en almindelig bil kan se ud efter at have været involveret i et autentisk uheld.

Som naturvidenskabeligt museum er det et af vores mål at skildre verden, sådan

som den ser ud. Bilen skal være en øjenåbner og forhåbentlig mane til eftertanke og refleksion ikke alene for unge, men for alle, der dagligt færdes i trafikken.

I forbindelse med jubilæet har Jan Jørgensen og Bloddonororganisationen udgivet bogen *Blod gi'r liv*. Bogen kan købes på Steno Museet for 45 kr.

Hanne Teglhus

Torsdag 7. maj - onsdag 23. december

BLOD – i kroppen – i banken – i historien. Se omtale af udstillingen på forsiden.

Særudstilling

Æggløsninger – at få børn med teknologien. Se omtale af udstillingen i *StenoMuseen* 39.

Indtil søndag 9. august

Kan du sætte kroppen rigtigt sammen? Hvor sidder hjernen, hjertet og leveren, og hvordan ser øjet ud? Find de 10 dele af kroppen rundt omkring på museet og deltag i de månedlige lodtrækninger om en præmie.

Lørdag 27. juni - søndag 9. august

Sommerferie på Steno Museet. Tirsdag til søndag hver dag: *Sommerfortællinger* kl. 13, planetarieforestillinger kl. 12 og kl. 14 samt *Leg med eksperimenter.*

Mandag 29. juni - fredag 3. juli kl. 9-15

Sommeruniversitet – for alle naturvidenskabelige nørder. Tilmelding er nødvendig og kan ske fra 17. juni på www.stenomuseet.dk/sommeruniversitet.

Tirsdag 7. juli kl. 20.00 og kl. 21.30

Fuldmåneaften i planetariet: *Slap dog af!* 2. Forsøg med afslapningsmusik under stjernerne. Lidt engelsk tale.

Torsdag 6. august kl. 20.00 og kl. 21.30

Fuldmåneaften i planetariet: *Høstmåne og Jægermåne.* Om krøller på månens bane og musik under stjernerne.

Søndag 30. august - lørdag 5. september

Natur i Teltet 2009 på Rådhuspladsen i Århus. Et festfyrværkeri af eksperimenter og gode historier fortalt af studerende ved Aarhus Universitet. Flere oplysninger kan findes på www.naturiteltet.dk.

Fredag 4. september kl. 20 og kl. 21.30

Fuldmåneaften i planetariet: *Efterårshimlen.* Om efterårets stjernehimmel med myter, musik og fortælling.

Mandag 14. september og tirsdag 15. september

X-PRESS yourself. Bliv journalistaspirant og anmeld en udstilling. Hjemme på skolen skal eleverne skrive en anmeldelse, og de deltager efterfølgende i en konkurrence. Vinderen får sin anmeldelse i JP-Århus. For mere information kontakt Line Stald på e-mail line.stald@si.au.dk.

Åbningstider i sommerferien

Steno Museet har åbent i skolernes sommerferie, 27. juni til 9. august, tirsdag til søndag kl. 10-16. Væksthuset er åbent mandag til lørdag kl. 13-15 og søndag kl. 11-15.